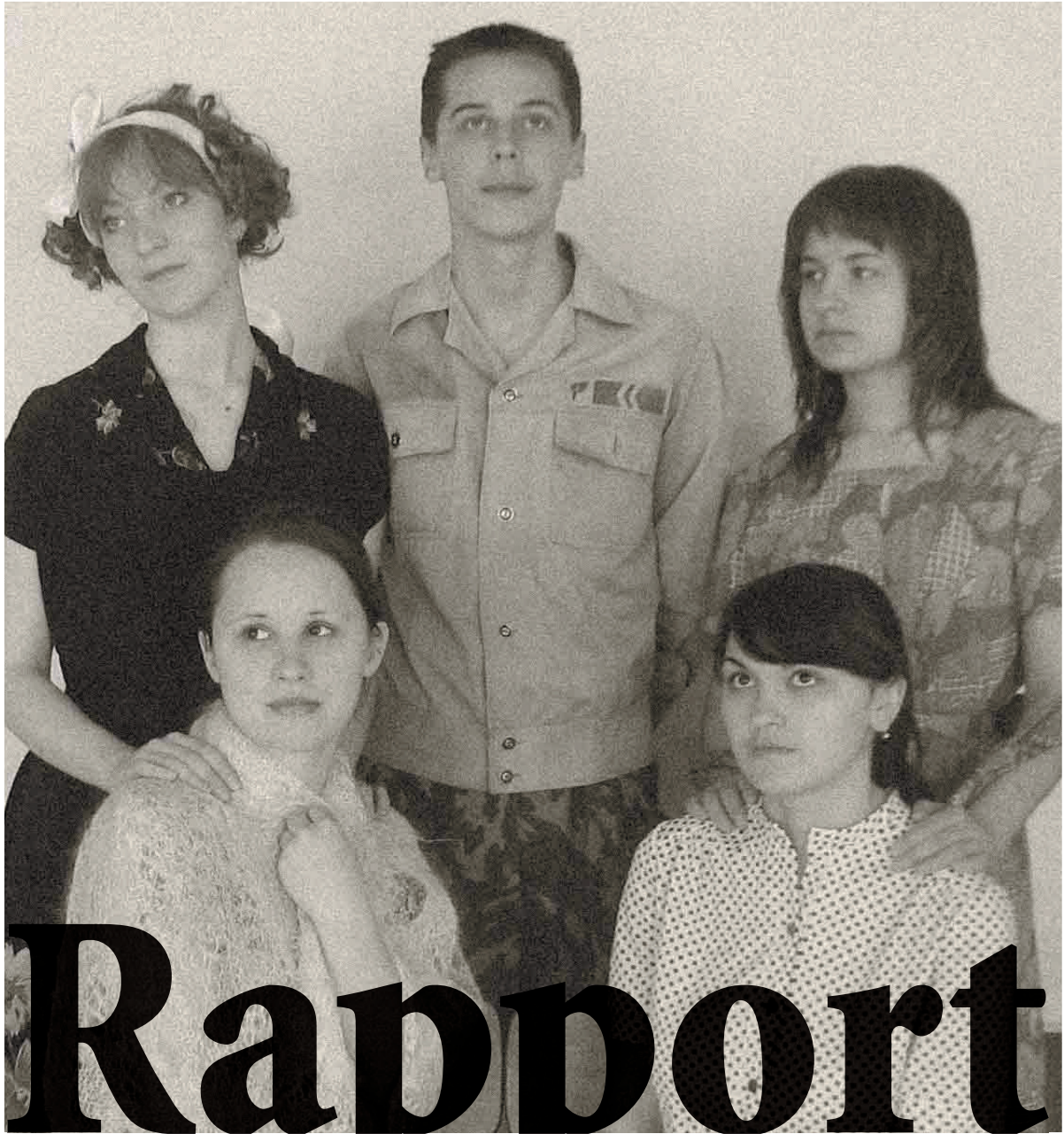

60 år minnades
years of memory

Rapport

UNGDOMSSTYRELSEN

Si.
Svenska institutet

Welcome to Halmstad/Olsztynek/Gwardejsk! We are the youngsters representing Sweden/Poland/Russia.

This our way to show how we feel about the post-war time. You're going to see three points of view: one from each country. The things we are going to perform are based on facts like newspapers, stories of the representatives of that time, TV history, programmes, documentary films, etc. But we express them in our own way.

Bild: Ungdomarna från Gwardejsk möter stadens veteraner med minnen från efterkrigstidens Kaliningrad Oblast. Det blev många trevliga och lärorika möten under projektets gång.

“60 År av Minnen – Och Sen Då?”

Projektets uppkomst

Det allra första mötet som kan härledas till projektet avhölls den 19 januari 2006. Då diskuterades det inom Kronor & Nycklar att göra ett historiskt projekt. En vecka senare, den 26 januari träffar vi Gwardejsks museichef och chefredaktören på en av stadens lokala tidningar för att förankra idén och diskutera.

Citat ur projektledarens arbetsdagbok: *Det här mötet svängde än hit än dit. Ett tag såg det ut som om hela idén skulle falla platt till iskalla golvet. De var inte särskilt förtjusta i den historiska tankegången – måhända tyckte cheferna att vi trampade in på hennes område. Men under mötets gång kom vi fram till nya infallsvinklar. När vi istället rubricerade projektet som en upplevelseutställning var de genast med. Alltså, glöm den historiska terminologin, där finns för många ömma tår. Till sist under detta möte på Kulturkompaniets kontor lossnade det här nya projektet som vi döpte till ”60 År Av Minnen” Nu kör vi.*

Att det sen inte skulle bli så mycket mer samarbete med de här båda damerna hade ingen reell betydelse. Arbetet kom igång och projektet löpte på och samordnades från februari 2006 tillsammans med Gwardejsks ungdomsorganisation ”New Generation”. Under hela detta år gick arbete vidare med att finna former för utställningen som rent tankemässigt jäste ut ordentligt.

Själva grunden för idén var att Kaliningrad Oblast firade 60 år som rysk exklav och det var dessa 60 år som skulle belysas med expon.

Poland

The situation in Poland didn't change after the war. Only the occupator and the methods of terror changed. Even though the World War II was over and the influence of fascism finished, the influence of communism began and lasted till 1989. after that time we build the new country based on democracy.

Det första undersökande arbetet på rysk mark

Under 2006 arbetade den ryska gruppen med att komma åt historiska fakta. Vi besökte det regionala huvudarkivet i Kaliningrad i likhet med det lokala i Gwardejsk. Här fann vi häpnadsväckande stoff för vårt arbete. Men vi träffade också äldre människor med minnen från de här 60 åren. Det var fantastiska sammanträffanden som vi upprepade flera gånger. Vi letade på bibliotek, skolor och gjorde intervjuer med människor som besatt den för oss så viktiga kunskapen. Vi gick på seminarier och föreläsningar och lyssnade till alla som visste det allra minsta om staden Gwardejsk och Kaliningrads historia. Bilden klarnade allt mer. Samtidigt förstod vi att våra storslagna planer troligen skulle bli oss övermäktigt. Hur presentera detta allt. Men vi fortsatte att samla fakta och berika oss inom det givna temat. Idén växte nu fram om att försöka göra projektet internationellt. Kanske kunde utställningen göras mobil och kanske kunde vi få gehör för att presentera den i Halmstad.

Lobbying för projektet – nya infallsvinklar

I oktober 2006 var projektledaren i Sverige för att finna svenska partners för idén. Vid ett möte med Halmstads kulturchef, **Sigge Ohlsson** skulle det ursprungliga uppslaget komma att svänga nästa tvärt om. Kulturchefen tyckte inte att det var en så strålande idé att ta utställningen till Halmstad. Däremot förordade han ett teaterprojekt. På det viset var nu en ny idé född och projektet svängde över i denna riktning. Därmed föll uppslaget om en upplevelseutställning i den skala som vi först hade tänkt oss.

Nya kontakter togs för att förverkliga den nya infallsvinkeln. Den svenska teatergruppen anslöt sig från Kattegattsgymnasiet efter diskussioner med dem och deras handledare **Ulf Andersson**.

Den polska gruppen hade vi kontakt med sedan tidigare. Det var under det stora EU-projektet Sanning & Konsekvens som vi stiftade bekantskap med dem. De var med redan från början i diskussionerna och kopplade på utan betänkligheter.

Under **Thomas Möllers** (filmpedagog på Katrinebergs Folkhögskola) arbete med de ryska ungdomarna i Gwardejsk maj 2006 diskuterades ett fortsatt samarbete. Många idéer var på tapeten men det som verkade mest realistiskt och intressant var en serie dokument filmade av Folkhögskolans filmdeltagare. Under projektledarens Sverigevistelse togs diskussionerna upp igen och så föddes idén till tillägget på projektet. Teatern skulle tolka händelser 60 år tillbaka och filmen skulle skildra dagens situation.

Ansökningar och svar

Det som förbereddes under oktober månad med lobbying och möten färdigställdes under november för att stå helt klart till den 20 då fonden ”Ungdomssamarbete i Österleds” ansökningstid gick ut. Alla samarbetspartners var nu klara och med. Halmstad kommun, Kattegattsgymnasiet, Region Halland, Katrinebergs Folkhögskola, Olsztyneks teaterförening i Polen och Ungdomsorganisationen ”New Generation” från Gwardejsk,

Russia

For Kaliningrad region the post-war period was the time of restoration and reorganization. The politicians decided the region to be a part of the Soviet Union: the German people were moving away and people from Russia were arriving. It was the beginning and the building of new life.

Ryssland. Sista ansökningsdagen fick Ungdomsstyrelsen i Stockholm projektbeskrivning och ansökan. Budgeten för projektet slutade på 409 850 svenska kronor varav 309 850:- ansöktes hos Ungdomsstyrelsen. Ansökningar gick också till Halmstad Kommun (30 000:-), Region Halland (50 000:-) och Svenska Institutet (20 000:-). Den i särklass största budgetposten var resor.

Veckan innan jul kom svaren. Alla ansökningar beviljades och hela den sökta summan anslogs. Nu var det bara att sätta alla trissor i snurr.

Planeringsmöten

Den 12 januari, 2007 sammanträlade ledningsgruppen för projektet i Gwardejsk. På Kronor & Nycklars kontor diskuterades och planlades arbetet med den teatrala delen. **Katarzyna Waluk** från Olsztynek, Polen, **Ulf Andersson**, Halmstad, Sverige samt ungdomarna från New Generation, Gwardejsk klargjorde det kalendarium som nu skulle ligga till grund för vårens arbete. Men också uppgifter som måste lösas innan första mötet i Gwardejsk, som planerades till den 16 till 19 mars. Det gällde ju att komma fram till ett manuskript inför den initierande träffen som grundade sig på historiska fakta. Fram till detta första möte hade varje lands ungdomsgrupp att söka i sin lokala historia för att på så vis hitta stoff för sitt författande. Därpå gällde det att finna en gemensam form under repetitionerna i Gwardejsk. Det vi skulle komma fram till under marshelgen i Ryssland skulle sen ligga till grund för slutrepetitioner och föreställningar i Halmstad i början av maj. Glädjande nog kunde alla komma överens. Det var många hinder och svåröverstigligast var att anpassa tiderna till ungdomarnas studier. Terminer och upplägg av kunskapsprövningar ser nämligen helt olika ut från land till land.

Den 8 februari träffade projektledaren filmdeltagarna och dess ledare **Thomas Möller** på Katrinebergs Folkhögskola. Här beslutades det att filmdelen av projektet skulle starta den 21 mars då deltagarna skulle anlända till Gwardejsk för sitt dokumentationsarbete. Hemresa beslutades till den 26 mars och att gruppen senare skulle sammanträda med den internationella teaterensemblen i Halmstad i början av maj. Projektledaren informerade också om de speciella omständigheter som råder i Ryssland och vad man generellt skulle tänka på inför resan. Olika uppgifter för den ryska gruppen togs också upp. Det gällde att förbereda inför arbetet där olika teman skulle belysas filmatiskt. Deltagarna erbjöds att mejla frågor och idéer under tiden fram tills de anlände. Vilket de också gjorde.

Den ryska gruppen

Den ryska gruppen – samlad från Gwardejsks ungdomsorganisation ”New Generation” – var projektets egentliga upphovsmän. Sen lång tid tillbaka hade de arbetat med sina försök att åstadkomma en upplevelseutställning och därigenom gjort ett stort undersökande arbete runt Kaliningrad-regionens underliga historia. Gruppen hade under årens lopp deltagit i flera stora globala projekt och samlat på sig stor internationell erfarenhet i samarbeten med andra unga människor, företrädesvis från länderna i

Sweden

Sweden was not so affected by the war. We were living a quite normal life and our economy was constantly improving as we exported goods to the rest of Europe. This was the time when Sweden also began getting influenced by the American life style.

Bild: Den ryska teatergruppen i full scenutstyrsel inför premiären i Halmstad, maj 2007

närområdet. Teatralt och filmatiskt var de också bevandrade även om filmerfarenheten endast kom från två intensivkurser och diverse filmövningar på eget bevåg. Teatermässigt var kunskapen större. Vid alla internationella projekt de deltagit i hade redovisningar och exempel presenterats som teateretyder. De egna uppsättningar var också av betydande mängd. Dessutom hade de före projektet erfarenhet av att själva arbeta fram sina manuskript. I gruppen ingick **Irina Kuznetsova**, **Ekaterina Mashegirova**, **Daria Studenikina**, **Alesya Aleshchenko**, **Daria Leushina** (film och teater) **Nadezhda Grechko**, **Alexander Puzakov**, **Larisa Matvejchuk**, **Sven-Gregor Bärtilsson** (teater), **Rinat Sharafutdinov**, **Tatyana Belova**, **Alyona Kuznetsova**, **Ekaterina Shvedova** och **Alexander Korzhonok** (film). Ledare var Kronor & Nycklars **Tatyana B.-Kovalyova** och projektledaren **Hans Bärtilsson**.

Den polska gruppen

Den polska gruppen bestod av en redan existerande och verksam teatergrupp från Olsztynek. Även om gruppens medlemmar inte var professionella i sak hade de verkat länge ihop och var vana estradörer. Deras specialitet och inriktning var en blandning av clownspel och elddans. De var också mycket duktiga teaterpedagoger och hade ett brett lager av övningar och lekar. Det senare skulle komma väl till pass under uppvärmningar och övningar för att föra de tre ländernas medverkande samman. De var utan tvekan de mest erfarna som ingick i den internationella teaterensemblen och deras rutin var viktig både under repetition som framträdanden. I gruppen ingick **Daria Malinowska**, **Anna Ratkowska**, **Witold Jedrzejczak**, **Agnieszka Popielewska**, **Dominika Dziadon**, **Robert Wisniewski**, **Piotr Szmul** och **Anna Bielaszka**. Ledare för gruppen och kontaktperson under projektet var **Katarzyna Waluk** som till vardags arbetar i Olsztyneks kulturförvaltning. Med som ledare under Sverigevistelsen var även **Maciej Rytczak**.

Bild: Delar av den polska gruppen, sminkade för den stumma prologen. Den polska gruppen bestod av erfarna skådespelare och de bar också huvudansvaret för de gemensamma delarna i "Don't destroy our love by war!" Det var i deras koreografi som flaggspelet fick sin form.

Den svenska teatergruppen

Den svenska teatergruppen kom från Kattegattsgymnasiet i Halmstad. De utgjorde avgångselevernas dramagrupp vid läroanstalten men hade i princip avslutat sina teaterstudier. De accepterade emellertid att medverka i projektet utanför deras ordinarie skolgång. Gruppen hade under ledning av teaterpedagog Ulf Andersson arbetat med olika uppsättningar och övningar under sina gymnasiestudier. Internationell erfarenhet hade de även hunnit få under studietiden då de medverkat vid olika teaterfestivaler utomlands. Det var också så som projektledaren och den ryska gruppen träffade dem för första gången. Båda grupperna medverkade vid den Internationella Studentteaterfestival i Olsztyn, Polen. I gruppen ingick **Markus Falkvall, Veronika Westermarck, Sandra Thörner, Mattias Eriksson, Louise Lindmark** och **Jonathan Ådahl**. Som ledare hade en teatererfaren före detta lärare engagerats. **Hans Boström** följde gruppen på alla resor och medverkade också vid de nödvändiga repetitionerna på hemmaplan. Utan Boström som koordinator – inte bara för gruppen – utan med allt det praktiska arbetet i Halmstad hade projektets svenska del stått sig slätt.

Den svenska filmgruppen

Andra årets kursdeltagare vid Katrinebergs Folkhögskolas filmlinje bildade den svenska filmgruppen. Deras uppdrag i projektet var "...och sen då?"-delen, då det gällde för dem att dokumentera förutsättningar och levner för ryska ungdomar i vår egen tid. De hade förberett sig bra och visste vad de ville långt innan de kom till Ryssland för att genomföra sitt uppdrag. På rysk sida var planeringen lika stringent då en rad mejl från svenskarna gav uppgifter för de ryska ungdomarna att lösa före den svenska gruppens ankomst. På detta sätt växte ett brokigt program fram för svenskarna under vistelsen i Kaliningradregionen. I gruppen ingick **Johan Erlandsson, Sara Johansson, Anders Ahlberg, Hans Belfrage, Nils-David Karlsson, Tom Nevalainen, Jennie Molvig** och **Gisela Ritzén**. Ledare för gruppen var Katrinebergs Folkhögskolas filmpedagog **Thomas Möller**.

Today we are the third generation after the war. And this is our interpretation of what happened in Sweden/Poland/Russia during the post-war period. Now we are together and we can cooperate for a better and lovelier and friendlier life in the world. We want to show you one thing:

Love is much stronger than hate!

Bild: Den svenska filmgruppen förevisad framför Königsberg - Kaliningrads Domkyrka i mars 2007. Under tiden i Kaliningrad-regionen hann de själva med att förevisa en hel del spännande saker. Det blev så småningom två filmer med motiv från ungdomars liv i exklaven och om bärnstensbrytning.

Det första arbetsmötet i Gwardejsk

Under mars månad rullade projektet igång på allvar. Det lokala arbete i alla tre länderna startade – främst gällde det att finna fakta för manusarbetet. I Sverige sökte man i tidningsarkiv efter uppslag, i Ryssland och Polen gjorde man djupdykningar i arkiv och intervjuade människor med erfarenhet från åren efter andra världskriget. Allt för att stå redo för det första internationella mötet i ryska Gwardejsk.

Från Sverige och Polen kom så de båda delegationerna teaterungdomar till Gwardejsk den 16 mars. Under helgen 17 – 18 arbetade man tillsammans med ungdomarna från den ryska staden för att komma överens och sätta samman det gemensamma manuskript som arbetet skulle komma att utgå från. Det blev dock kvistigare än förväntat. Sanningen har via ländernas historieböcker berättas på väsenskilda sätt. De polska ungdomarna ville av hänsyn till de ryska inte ta upp vad den sovjetiska ockupationsmakten ställde till med 1946 i deras stad Olsztynek. Under lördagens övningar gick förhandlingarna i stå. Ingen ville rucka på sina grundvalar. Till söndagens övningar lade projektledaren fram ett förslag som efter diskussioner alla kunde ställa upp på. Utgångspunkten var att berätta sanningen, hur smärtsam den än kunde te sig. Resten av tiden på Ungdomscentret i Gwardejsk skrevs det dialog och ungdomarna övade upp sina färdigheter i flaggjonglering. På måndagen skildes alla i förhoppning att vi nu kommit en bra bit mot ett färdigt resultat. Grunden var lagd och varje grupp kunde nu repetera på hemmaplan för att förfina sin del av föreställningen.

Det blev i sanning en mycket intensiv helg i Gwardejsk. Det var – efter långa resor – arbete från morgon till sen natt varje dag. Redan på fredagen satte arbetet igång. Det gällde att lära känna varandra genom olika dramaövningar. Både lördagen och söndagen började också med uppvärmningsövningar varpå diskussioner och repetitioner fyllde resten av dagarna.

Del av det polska manuskriptet Act 5

Calmer music turns on, which means that the war is over; Two characters come on the scene and cover female-stick-character, who lies on the floor, with foil material; the foil heaves calmly showing quiet which took place - there are characters with candles coming out of the foil (everything with heave of the foil), so that as much candles as possible could be shown to the public (sea of candles - memory of those who died during the war)

Bild: Första mötet för den blivande internationella ensemblen i Gwardejsk. En marschelg full med tunga och viktiga diskussioner. Hur ska vi formulera vårt gemensamma manuskript? Det var frågan som inte var alldeles enkel att hitta svaret på. Efter att ha provat än den ena än den andra lösningen kom ungdomar och ledare till sist fram till ett uppslag alla kunde ställa sig bakom. Det var huvudmålet med aktiviteterna denna helg. Inte mindre viktigt var att lära känna varandra vilket man också lyckades med som en följd av alla tuffa debatter.

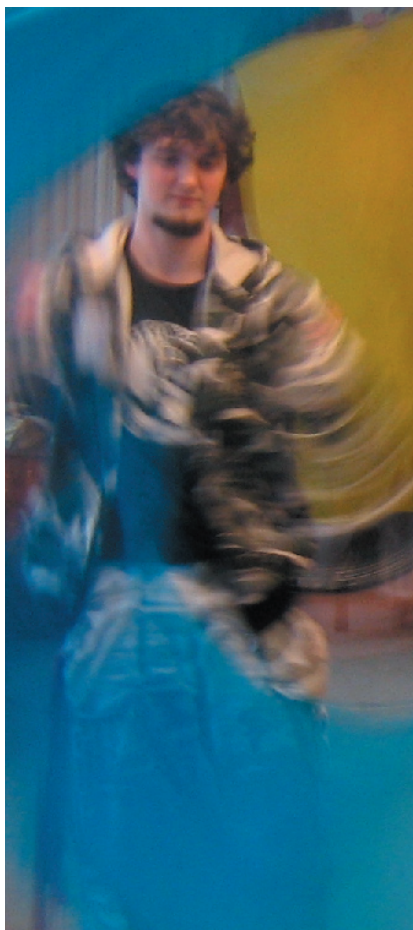

Filmarbetet i Kaliningrad Oblast

Mellan den 21 och 26 mars var Katrinebergs Folkhögskolas filmlinje på besök i Gwardejsk. Inom ramen för projektet spelade deltagarna in en rad olika dokumentärer om Kaliningradregionen. Teman som behandlades och ivrigt filmades tog upp barnstensbrytningen i regionen och rockgrupper och ungdomars villkor och möjligheter i exklaven. Den svenska filmgruppens arbete utgjorde så att säga "... och sen då"-delen av projektet. Det blev några intensiva och intresseväckande dagar där de ryska ungdomarna lotsade sina svenska kolleger i jakten på lämpligt underlag och bra bilder. Ett besök på Kurskaja kosa (landtungan mellan Kaliningradregionen och Litauen) hans också med där picknickkorgen delades broderligt i det fina vårvädret. Efter detta initierande grundarbete gällde det för folkhögskoledeltagarna att hemma montera och bearbeta resultatet av tiden i Ryssland.

Bild: Med kameran i högsta hugg för att fästa de förtrollande bilderna ute på Kurskaja kosa. Utflykten var en av höjdpunkterna under den svenska filmgruppens besök i Ryssland.

Premiär i Halmstad

Programmet inför teaterpremiären i Halmstad blev också väldigt tufft. Två dagar stod till förfogande för samrepetitioner och lika många för fyra föreställningar. Redan vid ankomsten, lördagen den 5 maj stod repetitioner på schemat. Förutom ett underhållningsprogram på söndagskvällen fanns bara tid för arbete, mat och sömn. Det var framför allt de gemensamma delarna – flaggspel, inledningsmonologer och avslutning – som var komplicerade och krävde tid. De tre individuella pjäserna, från vart och ett av länderna var ju redan inövade på hemmaplan.

Det arbetades in i det sista, framför allt med tekniken innan det var dags för premiär måndagen den 7 maj klockan tio i tio. Detta skedde i Kattegattgymnasiets gymnastiksal. Till kvällen flyttades sen föreställningen till Furulundsskolans utmärkta scen där en öppen föreställning avhölls. Programmet upprepades på tisdagen med skolföreställning och en sista öppen för publik som önskade övervara vårt spektakel.

Man kan lugnt påstå att vi spelade oss i form. Måndagens föreställningar knackade betänkligt, framförallt med tekniken medan tisdagens gick allt bättre. Det sista uppspelet blev riktigt bra och får med beröm godkänt. Den konstnärliga kvalitén var kanske inte det allra viktigaste i sammanhanget. Väsentligast var att denna unga internationella ensemble kunde övervinna trötthet, språksvårigheter och andra komplikationer och komma fram till ett gemensamt resultat. I det låg projektets kärna och yttersta mening.

En händelse som såg ut som en tanke var de politiska intermezzon som utspelades i Estland just under de dagar projektets deltagare var samlade i Halmstad. I Tallinn flyttade de estniska myndigheterna ett sovjetiskt krigsmonument vilket skapade kravaller och stor bitterhet bland den ryska befolkningen i landet. Det blev som en extra krydda i diskussionerna både inom ensemblen och med publiken efter föreställningarna. Meningarna härvidlag gick något isär men gav ytterligare förståelse för den komplicerade historia vi hade att göra med.

Bild: Hela den internationella teaterensemblen efter sista föreställningen i Halmstad. Ett glatt och lyckligt gäng som till sist reste föreställningen "Don't destroy our love by war!"

Love is much stronger
than hate!

Utdrag ur projektdagboken:

Thursday, 10 May – Ira Kuznetsova

This day began with the organizational meeting, where we discussed the plan of operation for the period of staying in the Katrineberg School.

At 15.00 we were invited for the theatre performance "Three sisters" by A. Chekhov. We liked the performance very much, although we didn't understand most of the monologues and dialogs.

On the day of arrival (9 of May) we were invited for the "cheese party" because of the celebration of the first night of their performance. When we came into, the Swedish guys greeted us and introduced themselves in Russian, then put on the Russian song for us. It was very nice and since that day we have been surrounded by the pleasant and agreeable atmosphere. In comparison with the other Swedish school, people are very friendly here. And we were surprised by the students' life. After the performance we had free time. At 19.00 we met with our leaders, Hatte and Tanya. We discussed with them how to make our work more fruitful. We decided our film to look like the report consisted of five diaries. Every person makes film on one particular day. My day is Sunday and everything is down the road.

Ryska filmgruppen på Katrinebergs Folkhögskola

Var det stressigt i Halmstad så blev det betydligt lugnare och mer behagligt veckan efter. Då härbärgerade Katrinebergs Folkhögskola den ryska delegation som stannade kvar i Sverige efter teaterpremiären. Fem ungdomar och två ledare hade i uppgift att bistå den svenska filmgrupp som besökte Gwardejsk i mars. Det gällde att få klart deras filmer om Ryssland och hjälpen bestod i att översätta och slutredigera arbetena.

Men de ryska ungdomarna hade också en produktionsuppgift. Var och en fick i åliggande att under en dag tolka Sverige och svenska ungdomars liv och vardag. För detta ändamål anordnades en rad utflykter och exkursioner. Gruppen var vid Skrea strand, på Liseberg i Göteborg, gjorde ett besök på konstmuseet Louisiana inte långt från Helsingör, Danmark och serverades en mycket bra uppsättning av Chekhovs "Tre Systrar" framförd av folkhögskolans teater elever. Det blev till en fantastisk vecka där filmkameran ständigt var i sällskap med de ryska ungdomarna.

Mot slutet av veckan blev så också de svenska deltagarnas arbeten klara. Som ett resultat av gott samarbete skulle det visa sig att filmerna höll hög standard och var ytterst intressanta.

Trots att en hel del blev gjort under denna vecka framstod vistelsen på Katrinebergs Folkhögskola som rena rama semestern. Folkhögskolan serverade god mat och i överflöd, vi hann med att ta långa promenader och verkligen samtala och umgås med varandra.

Med veckan på Katrinebergs Folkhögskola var filmdetaljen av projektet "60 År Av Minnen" avslutet.

Bild: Irina Kuznetsova med kameran vid en utflykt till havet...

Utvärdering av projektet.

Det har varit mycket intressant och lärorikt att delta i det här projektet! Att vara kapabel till att kommunicera och lösa problem med andra trots språksvårigheter är något man alltid kommer att ha nytta av. Detta präglade projektet i allra högsta grad. Under hela projektets gång har man blivit tränad i att försöka förstå både praktiska och känslomässiga argument när diskussioner har uppstått kring upplägget av föreställningen.

Något som fått en att växa var resan till Gwardejsk. Att se hur det såg ut där och möta människorna som bodde där har förändrat min syn på Ryssland.

Under projektets gång hände det att vi svenskar kände oss utestängda i diskussionen och att våra åsikter om hur problem skulle lösas inte riktigt togs på allvar. Vi hade gärna också sett en hel del mer effektivitet och mer information om vad som händer och vart vi ska av ledningen.

Stort tack till Hatte Bärtilsson, som drog igång projektet och drivit och skött allting. Dessutom ska Hans Boström ha en enorm eloge för allt jobb han lagt ner för att vår pjäs skulle kunna ta form samt att han följde med på allting som vår reseledare. Utan honom hade vi svenskar inte kunnat delta.

Bild: Den svenska gruppen framför sin del av föreställningen.

Föreställningar i Gwardejsk och Olsztynek

Sista delen av projektet bar med sig tre föreställningar av pjäsen "Don't destroy our love by war!" En i Ryssland, två i Polen. Från Sverige avreste de svenska ungdomarna med ledare **Hans Boström** den nionde juni för att ta sig över Östersjön. På morgonen den tionde stiger de av färjan i Gdynia och på kvällen stod de på scen i Gwardejsks Kulturhus. Direkt efter föreställningen en bit mat och sen bar det av igen. Nu med hela den internationella ensemblen, destination Olsztynek, Polen. Klockan sex på morgonen kravlar man av bussen och inkvarterar sig i den för ändamålet hyrda stugbyn. Då har den svenska gruppen mer eller mindre varit på resande fot i 40 timmar. Det är inte illa att stå ut!

Måndagen den 11 juni var tack och lov fri från betungande ansvar. En kort exkursion i Olsztynek var det ända som ensemblen orkade med.

På tisdagen var det åter att stiga upp i ottan. Den första föreställningen var annonserad till klockan tio och det fanns en hel del att göra före ridån gick upp. Ordna med scenografi och rekvisita och hinna med en sista repetition av de gemensamma partierna i pjäsen.

Båda föreställningarna på Olsztyneks gymnasieskola gick mycket bra. Gruppen enades om att den sista var den bästa under hela projektet. Det var också välorganiserat i Olsztynek. Stor publik – sammanstaget c:a 800 elever såg de båda föreställningarna och väl ordnat med transporter och boende.

Efter en gemensam lunch var det så dags att skiljas. Den svenska gruppen mot Gdynia och färjan över Östersjön, ryssarna med buss åter till Gwardejsk och de polska värdarna tillbaka till vardagliga vedermödor. Men det tog lång tid att ta farväl av varandra. Alla var samlade på Olsztyneks torg, många med fuktiga kinder, för att utbyta adresser, kramas och säga adjö. För trots att vi inte träffats så ofta blev det en väl sammanhållen grupp,

Resor

Det blev en hel del resor under projektets gång. Först och främst de förberedande resorna som projektledaren företog sig under årets först månader. Därpå de under själva projekttiden. Samtliga resor företogs sjövägen över Östersjön vilket många gånger var reellt tröttande. Ett problem i sammanhanget var visumen för de svenska och ryska deltagarna. Trassligt, tidskrävande och dyrt (i alla fall visumen till Ryssland).

Utdrag ur de ryska ungdomarnas manuskript:

The theatre conception is the following: to show the old man who is leafing through the photo album and trying to recall the post-war events: his arrival to Kaliningrad region, his work, meeting with his future wife, and his wedding.

1 scene: the old man, Nikolaj Granovskij, is sitting on the chair with the photo album and is leafing through the photo album. So his story begins.

2 scene: The spring. People arrive to Kaliningrad region. They are very surprised and excited by the freshness of the air and purity of the town.

3 scene: Nikolaj goes to military unit. Commandant gives him the keys. The man goes home.

4 scene: He arrives home. He unpacks his suitcase and settles down: hangs up photos, puts a shaving-brush and other things. Knock at the door. The neighbors (girls) come to him to get to know him: with any food. Everybody proposes toasts (for freedom, for victory). Photo for the photoalbum.

5 scene: people work on the ruins. The weather is very warm. The people turn their jackets off and continue their work. During the break they eat bread with salt. But it's very hot and most of them pack their bags and go away. Lida Sokolova and her friends stay. Nikolaj also stays. They pay attention on each other.

6 scene: girls prepare themselves for the dance. They plait their hair, dress and put on make-up. They go to the dance.

7 scene: dance. The girls appear and stand. Nikolaj asks Lida out to dance. Music is tune-ful.

Vid något tillfälle var det med nöd som visumen kunde ordnas i tid inför resan. Nya regler försvårade och ryska konsulat fick besökas mer än de vanliga två gångerna.

Här en förteckning över resor gjorda inom projektet.

15 – 19 mars: Den svenska gruppen korsar Östersjön för första mötet i Gwardejsk. Den polska gruppen kommer med buss från Olsztyn.

20 – 26 mars: Filmgruppen från Katrineberg Folkhögskola gör sin resa över Östersjön för filmarbetet i Kaliningrad Oblast.

4 – 9 maj: De ryska och polska grupperna till Sverige för slutrepetitioner och premiär.

16 maj: Den ryska film och teatergruppen åker hem igen efter veckan på Katrinebergs Folkhögskola.

31 maj – 5 juni: Projektledaren i Sverige för att samordna inför svenskar-
nas sista resan till föreställningarna i Gwardejsk och Olsztynek.

9 juni: Den svenska teatergruppen korsar Östersjön för andra och sista gången under projektet. Den polska gruppen med buss från Olsztyn.

10 juni: Hela den internationella ensemblen far med buss Gwardejsk – Olsztynek.

12.juni: Hemresa efter sista föreställningen i Olsztynek. Svenskarna över Östersjön och den ryska gruppen med buss hem till Gwardejsk.

28 juni – 3 juli: Projektledaren till Sverige för att ordna med ekonomiska göromål, bl.a. få en uppgörelse till stånd med Kattégattsgymnasiet.

12 – 17 augusti: Projektledaren åter till Sverige för att betala efterslänt-
rande räkningar.

Uppföljning och utvärdering

Pjäsen ”Don’t destroy our love by war!” framfördes vid sju tillfällen. Fyra i Halmstad, en i Gwardejsk och två i Olsztynek. Pjäsen samlade sammanlagt ca tusen åskådare. Varje lands publik hade förvånansvärt olika uppfattningar av vad de sett. Ingen lämnades oberörd och oftast kom delar ur publiken fram efter föreställningarna för att framföra en åsikt eller bara meddela vad man tyckte. Det inre arbetet med uppsättningen blev mycket spännande. Att sätta samman en ensemble runt ett så känsligt tema och få den att dra åt samma håll – särskilt då ryssar och polacker – var ingen på förhand given succé. Att det lyckades berodde på många omständigheter. En var att människorna som deltog hade stor ödmjukhet gentemot varandra. Alla var väl medvetna om att det gällde att jämkas för att få tillstånd ett resultat. En annan faktor var att alla var förtjusta i att spela teater och också medvetna om de krav som ställs inför ett uppsättningsarbete. Förmodligen fanns det en tjusning i att se hur man skulle kunna lösa alla praktiska problem med de tre ländernas olika förutsättningar. Det blev trots allt en mycket stark känsla av att man besekrat alla svårigheter och att man de facto stod på scen tillsammans och framförde något gemensamt.

När man läser de svenska ungdomarnas utvärderingar lägger man särskilt märke till ett klagomål. De tyckte sig ibland bli åsidosatta och stå utanför diskussionerna. Det är förmodligen så då de ryska och polska ungdomarna hade så mycket mer att diskutera inbördes.

De hade ju genom föräldragenerationen fått ärva kriget in i nutiden. Det uppstod aldrig några konflikter mellan ungdomarna men polacker och ryssar hade de hetaste diskussionerna. Detta utestängde möjligen den svenska gruppen som ändå måste ha lärt sig något där utav.

Den svenska filmgruppen som deltog hade inte dessa problem. De arbetade mer självständigt och behövde inte ta någon hänsyn vad gällde olika infallsvinklar på nutida problem. De kunde helt utgå ifrån egna idéer och ett eget tänkande och det kom att påverka de ryska ungdomarna. Efter den svenska gruppens besök i Kaliningrad-regionen kunde man höra de ryska ungdomarna uttala att de under denna tid fått större kunskap om sin egen region. Ingen anade till exempel att det fanns så många ungdomsorganisationer eller kulturintresserade unga människor i deras närområde.

I största allmänhet blev projektet mycket större och lärorikare än vad som kunde förutses från början. Säkert kan projekt av denna art också öppna upp gamla fördomar som existerar mellan folken i vår del av Europa. Att unga människor, med olika sätt att se på sin historia fick komma tillsammans och penetrera just historiska infallsvinklar kan öppna för ett nytt tänkande runt våra relationer. Hur ska vi framöver bringa förståelse för varandra, befrämja stabilitet och stimulera till samarbeten över gränserna? Viktiga frågor för de unga som med tiden ska ta över vårt Europa. Bara att ha haft tillfälle att jobbat med dessa frågor motiverar det stora arbete som genomfördes inom ramen för "60 År Av Minnen... Och Sen Då?"

Kulturkompaniet Kronor & Nycklar tackar alla som deltagit i "60 År Av Minnen" för i och med föreställningarna i Polen tog projektet slut.

Stort tack till Katrinebergs folkhögskola och deltagarna i filmkursen under ledning av Thomas Möller, Kattgattsgymnasiet teaterlever under ledning av Ulf Andersson med speciellt tack till Hans Boström, teatergruppen i Olsztynek under ledning av Katarzyna Waluk och New Generation från Gwardesjk. Tre länders ungdomar fick chansen att visa sig från sin bästa sida. Mycket kreativt arbete åstadkoms under den här tiden med förvånansvärt goda resultat till följd. Tack allesammans!!!

Kulturkompaniet vill också passa på att tacka projektets bidragsgivare. Svenska Institutet, Halmstad kommun, Region Halland och Ungdomsstyrelsen.

Bild: Avslutningsfanfar i Gwardesjk... Så väl vi har teater som kan förena människor och få dem att utträta storverk!

"Don't destroy our love by war!"